

Informationsträff om föräldravandringar, drogprevention mm

Den 4 mars 2014 kl 18.30–20.00 i Mälarhöjdens skolas matsal

Medverkande:

Magnus Bolander, biträdande rektor Mälarhöjdens skola för åk 5–7
Anna William Olsson, preventionssamordnare Hägersten-Liljeholmen
Fredrick van der Kwast, polisens ungdomsenhet
Robert Lundmark, polisens ungdomsenhet
Clas Cederlid, samverkanssamordnare för insatser Hägersten-Liljeholmen
Stefan Andersson, fältassistent Barn och ungdom Hägersten-Liljeholmen

Från Föräldraföreningen vid Mälarhöjdens skola (FFM):

Björn Irlé, Sara Monaco (vid pennan), Yvonne O'Connell, Åsa Sjöberg och Johan Ulvenholm Wallqvist

Mellan 35 och 40 föräldrar deltog i mötet.

- Johan Ulvenholm Wallqvist från FFM hälsade alla välkomna.
- **Stadsdelens drogpreventionsgrupp berättade om sitt förebyggande arbete.**
Anna William Olsson arbetar som preventionssamordnare i Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltning och har jobbat i stadsdelen i 12 år. Hennes föredrag handlade om hur det är att vara tonåring och vad som händer på gruppnivå.

Anna började med att påminna om att uppväxtförhållandena för barn aldrig har varit så bra som nu. Ändå händer naturligtvis saker som inte borde hända (t.ex. smuggelsprit och annan alkohol, tobak, mobbing, olämpliga bilder på Instagram, kik osv, dataspelande, fester och cannabis).

Sverige ligger bra till vad gäller användning av cannabis, i hela Stockholm är det c:a 10 % av 15-16-åringarna som testat cannabis, det är ungefär samma andel i vår stadsdel. För mer information: <http://www.stockholm.se/FamiljOmsorg/Din-installning-spelar-roll/?omrade=Hagersten-Liljeholmen&kontakt>

I den sk. Stockholmsenkäten ställdes frågan vad som gör att majoriteten, 90 %, av niorna *inte* har testat cannabis. Bland anledningarna nämns att man inte vill göra sina föräldrar besvikna, att man bryr sig om sin kropp, utseende och hälsa, att man är rädd för hjärnskador som kan påverka intelligens och allmänbildning¹ och en rädsla för att inte klara av skolan, sport- och fritidssysselsättningar.

¹ I cannabis anses delta-9-tetrahydrocannabinol (THC) vara den substans som svarar för de huvudsakliga ruseffekterna. THC är en fettlöslig substans, vilket betyder att den kan binda till fettvävnad som bland annat finns i hjärna och lever. Inlagringen gör att THC stannar kvar i kroppen även efter det att tillförseln upphört och efter upprepat intag kan man spåra cannabis i urinen i flera veckor, ibland månader.
(http://www.hjarnguiden.se/index.php?option=com_content&view=article&id=45&Itemid=55)

Mer information om Stockholmsenkäten här: <http://www.stockholm.se/Fristaende-webbplatser/Fackforvaltnings sajter/Socialtjanstforvaltningen/Utvecklingsenheten/Prevention/Stockholmsenkaten1/>

Vad anser ungdomarna behöver göras för att inte fler ska prova cannabis? De efterfrågar saklig information tidigt i skolan och informationskampanjer via sociala medier (ffa Youtube). Sammanfattningsvis vill de ha argument mot att använda cannabis eftersom många runtomkring förespråkar cannabis. Man vill att föräldrar och lärare ska ha bra kunskap så att de är rustade för bra samtal. Man vill också sprida kunskapen om att majoriteten faktiskt avstår cannabis – ofta tror ungdomar att det är vanligare att använda cannabis än det faktiskt är. Man efterfrågar också attraktiva, drogfria aktiviteter och fler sommarjobb för gymnasieungdomar.

Vad kan föräldrar göra för att barn ska undvika droger? Man bör vara tydlig med att barn inte ska använda alkohol och tobak, man bör läsa på så att man som förälder alltid ligger steget före. Ett bra tips är att lära känna ditt barns kompisar och att komma överens om gemensamma regler med andra föräldrar. Ring och stäm av med andra föräldrar att ditt barn verkligen ska sova över hos den kompis som den sagt att den ska sova hos, lämna inte villan och låt barnen ha fest där. Hitta gärna på saker tillsammans med andra föräldrar för era barn.

Om du blir orolig eller rådlös, sök stöd och hjälp, vid behov ring polisen på 114 14 eller 112 vid akuta situationer. Till barnen ska du säga att vad som än har hänt så är bästa lösningen att komma hem och berätta, fokus ligger på att lösa problemen, inte straffa.

Slutligen ett tips om en god vana: möt ditt barn vid hemkomsten varje dag, slå er ner bekvämt, drick kanske en kopp te och småprata en stund men mest **lyssna!** Ge barnen möjlighet varje dag att **berätta!**

- **Fredrick van der Kwast och Robert Lundmark från polisens ungdomsenhet berättade om sitt arbete med ungdomarna.**

De arbetar i den yttre ungdomsgruppen i Skärholmen med barn från yngre tonåren upp till 22 år, framför allt med personrån, våld utomhus och på centrumanläggningar, narkotika och skadegörelse. Även Hägersten-Liljeholmen ingår i upptagningsområdet. De arbetar framför allt med uppsökande verksamhet och får mycket tips från föräldrar och skolor.

Fråga: Har det skett en ökning av våldtäkter av unga flickor i söderort? Vilka tips kan ni ge till föräldrar för att se till att ens barn inte drabbas eller blir utsatta?

Svar: De kände inte till någon statistisk ökning av våldtäkter i söderort, men generellt uppstår risker om man är ung tjej, druckit alkohol och rör sig ensam utomhus. De påminde om att endast ca 10 % är rena överfallsvåldtäkter och att 90 % sker i bekantskapskretsen. Tips för att undvika överfall och liknande är förstås att vara med kompisar, be föräldrar hämta från fester eller från t-banan, att som förälder se till att ha koll på vilka ens barn umgås med, särskilt om de är på fest i nya områden. När de kommer hem, kolla status och berätta om vad som kan hända om man är påverkad.

Det har blivit vanligare med narkotika och särskilt cannabis. Många tror att det är "nyttigt". Varningssignaler kan vara att man har ett barn som tidigare varit en glad, sportig och duktig person och som blir trött och seg, sover dåligt, "blir av med" sin nya iPhone (för att köpa cannabis). Som förälder måste man ha stenkoll.

Fråga: Var kommer ungdomarna i kontakt med droger och alkohol?

Svar: När det gäller cannabis är det oftast via kompisar i skolan eller utanför t-banan. Det är tyvärr lätt att få tag på sprit. Oftast genom äldre kompisar eller syskon. Prata med de äldre syskonen om att de inte får köpa ut. Håll koll på barskåpen!

Fråga: Är det en annan typ av cannabis i dag jämfört med 1980-talet?

Svar: I dag har man förädlat växten, så att det är mer av substansen THC som ger ruset. Cannabis består av gröna växtdelar och luktar starkt. Sverige är självförsörjande på cannabis. Hasch var vanligare förr och säljs i form av en brun klump. Syntetisk cannabis, eller spice, består av kemiska blandningar och kan enkelt beställas på internet. Det ser ut som en liten tepåse och luktar inget speciellt. Lagstiftningen ligger efter, vissa spicedroger är inte narkotikaklassade och därmed lagliga att köpa. Drogen påverkar njurarna och hjärnan.

Fråga: Hur stort är problemet med droger i Mälardalen?

Svar: Ungefär samma siffror här som i övrigt i Stockholm, dvs. ca 10 % har provat narkotika. Generellt används mer alkohol i Mälardalen. Polisen här jobbar aktivt med att motverka cannabis.

Fråga: Kommer ni som poliser ut till skolan och informerar?

Svar: Nej, det kan t.o.m. vara kontraproduktivt att informera alltför mycket. Vi försöker vara "småhemliga" och arbeta med uppsökande verksamhet.

Fråga: Är det vanligt att killar blir nedslagna?

Svar: Det är vanligare än våldtäkter, och man är extra utsatt om man befinner sig ute och är berusad. Det förekommer misshandel, på väg till och från samt under resa med t-bana och buss. Det finns goda anledningar att möta sina ungdomar vid t-banan från 22-tiden och framåt.

Fråga: Hur vanligt är det med personrån på eftermiddagar? Och vad ska barnen göra om de känner sig förföljda eller t.o.m. blir rånade?

Svar: Inget svar gavs på hur vanligt det är, men rån förekommer oftast senare på kvällen och om någon går ensam, oftast ungdomar som rånar ungdomar. För 2-3 år sedan var det mycket personrån men det går lite upp och ner. Det är bra att röra sig ute som förälder på kvällarna. Jackor och telefoner är hårdvaluta eftersom det kan omsättas i pengar. Det är också en förnedringsgrej och ofta riktar förövarna in sig på de som ser svaga ut, t.ex. genom att sitta ensamma på t-banan. Om man blir utsatt för ett rån ska man lämna över telefonen och samarbeta så gott det går. Påminn barnen om att de kan ringa någon om de upptäcker att de är förföljda. Ta kontakt med en vuxen, stanna till vid t-banepärrarna, gå in i en affär och ring, eller ring på dörren till ett bostadshus. De flesta av de som utsätts för brott är de som själva begår brott. Försök få barnen att undvika de ungdomar som är lite "spännande" och

med osunda beteenden (kanske lättare sagt än gjort!). Bli inte för rädd, rädslan kan vara värre än själva rånet. Det värsta är att känna sig maktlös. Kom ihåg att risken att verkligen råka ut för något farligt är liten.

- **Clas Cederlid och Stefan Andersson berättade om sitt arbete i Mälarhöjden och i skolan.**

Clas Cederlid, samverkanssamordnare, jobbar som samordnare på uppdrag av socialtjänsten och jobbar nära socialsekreterarna på stadsdelsnämnden vid Telefonplan. Klas är samordnare för sociala insatsgruppen som riktar in sig på ungdomar som kommit in i vanekriminalitet. Man samverkar med socialtjänst, polis, föreningsliv m.fl. för att identifiera ungdomar med uppenbara och flera riskfaktorer (hur det funkar i skolan, socialt umgänge, föräldrarelation mm.). Om flera riskfaktorer samverkar finns det anledning för sociala insatsgruppen att träda in.

Stefan Andersson är fältassistent ("kontaktfältare") för Mälarhöjdens skola. Som fältassistent jobbar man mjukare än polisen med huvudfokus på att skapa relationer. Man jobbar fredagar och lördagar. Trenden i Mälarhöjden är att ungdomar har börjat hänga mindre utomhus än för 5–8 år sedan. Fältassistenterna tror att det beror på allt dataspel och liknande som gör att man hänger hemma. Det är en normal företeelse att vilja komma hemifrån, att komma från vuxna; nu umgås man via nätet i en helt annan omfattning än tidigare.

Fältassistenterna ser de av FFM arrangerade föräldravandringarna som en jättebra resurs. Fältassistenterna anser att det överlag är lugnare i Mälarhöjden nu jämfört med hur det var för 7–8 år sedan. Personrån och överfall verkar ha minskat. Förr var det vanligare att ungdomar blev rånade av andra ungdomar från söderort, och under en period var det nästan kravallartat. Den nynazistiska organisationen Svenska Motståndsrörelsen (SMR) var här och rekryterade ungdomar. Situationen har förbättrats bl.a. med hjälp av samarbetsprojekt med Bredäng och andra skolor, ökad närvaro av föräldravandrare och möten i skolan. Det var också stökigt på Storsvängens ungdomsgård. Ungdomsgården i Axelsberg fungerar mycket bra, ungdomar från söderort kommer dit. Valborg, helger och skolgården är de största festtillfällena.

Fråga: Vad göra om man som förälder ser en halvfull ungdom ligga i en buske eller andra skumma beteenden?

Svar: Gå fram och prata, ring föräldrar eller polisen om du ej får kontakt. Det är bra att prata ihop sig när man föräldravandrar om hur man ska göra om man stöter på påverkade ungdomar. Ring 112 om ni anser att det är akut, om de är berusade. Man kan också alltid ringa polisens tipstelefon 114 14. De flesta tips är viktiga och kan vara en pusselbit i ett större sammanhang. Om man känner sig obekvämt att kontakta polisen kan man kontakta skolan som för vidare till skolans kontaktpersoner hos polis och andra instanser.

Fråga: Vad får man göra som förälder eller fältassistent? Vilka befogenheter har man? Får man ta kort?

Svar: Man får ej beslagta alkohol, däremot kan man fråga om man får ta alkoholen. Det är skillnad om man hittar en flaska på marken, det är hittegods, jämfört med att ta en flaska från någons hand. Ang. att ta kort så beror det förstås på hur man använder sig av bilderna.

Personer i grupp får du fota. Men vad är syftet? Det kan ses som provokativt att ta kort, det är bättre att ringa polisen eller säga att man ska ringa föräldrarna.

Fråga: Vilken tid sker en ökning av rån?

Svar: Oftast från 22 fram till småtimmarna. Statistiken senaste tiden visar att det förekom rån mellan klockan 20 och 23, det kan bero på att vissa konstellationer är ute just dessa tider. Rån kan ske även vardagkvällar.

Fråga: När bör ungdomar komma hem på kvällarna?

Svar: Svårt att säga, det bör handla om frihet under ansvar. Ungdomsgårdarna har öppet till 22 på vardagar och 23 på fredagar. Axelsbergs fritidsgård är öppen för alla men särskilt för ungdomar i Mälarhöjden och Axelsberg. Föräldravandrare är välkomna dit på en kaffe.

Tips till de som föräldravandrar

- Kroppåsberget glöms bort, där göms mycket alkohol.
- Kroppås dagis, Svedenskolan på Mälarhöjdsvägen, Lögareberget och Pärlan har haft problem med skadegörelse och det är bra att kolla dessa platser när man föräldravandrar.
- Ta med fotokatalogen och telefonkatalogen på föräldravandringarna. (Magnus Bolander lovar kolla om man kan få telefonkatalogen digitalt som en pdf)
- Bara att man är där ute, pratar och visar upp sig är i sig ett jättejobb. Man visar att det finns vuxna ute som bryr sig. Man ska inte utsätta sig för risker.
- Bra att prata föräldrar emellan. Om alla är överens om att "vi ringer varandra om vi hittar en berusad ungdom" så underlättar det. Vad skulle jag själv vilja att andra föräldrar gjorde om de träffade på mitt barn?
- Man kan kontakta fältassistenter om man inte får gehör hos föräldrar, då kan de ge stöd.
- Om du ändå är ute och går, rastar hunden eller joggar – passa på att säga hej till ungdomar du ser på skolgårdar eller andra ställen. Det visar att du ser dem!

Det finns också information i skoltelefonkatalogen (sid 2–3) med fältassistenternas telefonnummer samt ytterligare kontakter som är bra att ha under föräldravandringarna.

På FFM:s hemsida under fliken föräldravandringar hittar ni tips och råd samt viktiga telefonnummer inför vandringarna: www ffm.se/index.php?sida=foeraeldravandring

Obs! Scrolla längst ner på sidan.

Närmare 40 föräldrar kom till mötet.

Anna William Olsson berättade om vad man bör tänka på som tonårsförälder.

Clas Cederlid berättade om sitt arbete som samordnare för sociala insatsgruppen.